

Zaaknummer

Z24.021679

Documentnummer

D25.325614

Raadsadvies

Onderwerp	Begrotingswijziging tijdelijke noodopvang van asielzoekers
Advies	De begroting 2025 te wijzigen overeenkomstig het raadsadvies en het tekort te dekken vanuit de algemene reserve. De baten op het programma Wonen en Voorzieningen met een bedrag van € 16.000,- en de lasten met een bedrag van €100.000,- te verhogen. Bij het programma algemene dekkingsmiddelen de baten te verhogen met € 27.000,-.
Beeldvormende behandeling	-
Oordeelsvormende behandeling	27 mei 2025
Besluitvormende behandeling	24 juni 2025
Portefeuillehouder	C.G. Jansen op de Haar
Datum collegevergadering	22 april 2025
Aantal bijlagen	4
Documentnummers v/d bijlagen	D25.326035; D25.326196; D25.332147; D25.332369

Samenvatting

Het college van burgemeester en wethouders heeft op 22 april 2025 voorlopig de locatie Nijverheidsweg/Handelsweg aangewezen als plek voor de opvang van 81 asielzoekers voor de duur van 13 maanden. Het college is voornemens hiervoor een nader te bepalen bestuursovereenkomst met het COA aan te gaan. We stellen uw raad in de gelegenheid hierover uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Sinds de inwerkingtreding van de Spreidingswet op 1 februari 2024 is asielopvang voor gemeenten een wettelijke taak. Van de Rijksoverheid ontvangen we middelen voor het uitvoering hiervan. Het COA heeft meerdere financiële regelingen waar we aanspraak op maken. Deze middelen zijn niet opgenomen in de begroting van 2025. We adviseren uw raad om een budget van € 100.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de wettelijke taken op gebied van asielopvang.

Tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering op 27 mei 2025, zijn vanuit uw midden wensen en bedenkingen ingebracht tegen het voorgenomen besluit van ons college, om een nader te bepalen bestuursovereenkomst aan te gaan met het COA inzake de vestiging van een opvanglocatie op bedrijventerrein de Smokkelhoek in Kapelle. Een overzicht van deze wensen en bedenking is ter informatie als bijlage aan dit advies toegevoegd.

Advies

De begroting 2025 te wijzigen overeenkomstig het raadsadvies en het tekort te dekken vanuit de algemene reserve. De baten op het programma Wonen en Voorzieningen met een bedrag van € 16.000,- en de lasten met een bedrag van € 100.000,- te verhogen. Bij het programma algemene dekkingsmiddelen de baten te verhogen met € 27.000,-.

Inleiding: waar gaat het over?

Sinds de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (vanaf hier: de Spreidingswet) op 1 februari 2024 is asielopvang voor gemeenten een wettelijke taak. Artikel 6 en 7 van de Spreidingswet omschrijven de taken van het college en uw gemeenteraad als volgt:

Artikel 6. Taak

- 1 Het college van een aangewezen gemeente draagt binnen de termijn van twee jaar, bedoeld in [artikel 5, eerste lid](#), zorg voor het mogelijk maken van opvangvoorzieningen voor asielzoekers in de gemeente overeenkomstig het verdeelbesluit.
- 2 Opvangvoorzieningen voldoen op het tijdstip van ingebruikneming aan de krachtens de [Wet COA](#) gestelde wettelijke vereisten voor een opvangvoorziening en overige wettelijke vereisten voor een gebouw met een woonfunctie.

Artikel 7. Invulling taak

- 1 Het college van een aangewezen gemeente draagt zorg voor:
 - a. ter beschikkingstelling aan het COA van een locatie of accommodatie binnen zes maanden na bekendmaking van het verdeelbesluit of de in het verdeelbesluit opgenomen langere termijn;
 - b. verlening van de voor ingebruikneming van de opvangvoorziening noodzakelijke gemeentelijke vergunningen door het college.
- 2 De raad van een aangewezen gemeente draagt zorg voor aanpassing van het bestemmingsplan of de beheersverordening indien dit noodzakelijk is voor ingebruikneming van de opvangvoorziening.

In het Provinciaal Verslag Zeeland hebben de Zeeuwse gemeenten afspraken gemaakt over een eerlijke verdeling van de opvangopgaven. Op 29 oktober 2024 heeft het college besloten de bijdrage vast te stellen op 81 opvangplekken voor asielzoekers een periode van 13 maanden. Deze bijdrage is vervolgens vastgelegd door de minister van Asiel en Migratie in het Verdeelbesluit Zeeland 2024 dat op 20 december 2024 gepubliceerd is. Dit houdt in dat Gemeente Kapelle tot 1 juli 2025 de tijd heeft om een opvanglocatie ter beschikking te stellen aan het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (vanaf hier: COA). Deze termijn van 1 juli 2025 is niet meer realistisch haalbaar. Een zorgvuldig proces heeft de voorkeur boven het behalen van de termijn van 1 juli 2025. Onder een zorgvuldig proces wordt onder andere verstaan de bestuurlijke besluitvorming door het college en uw gemeenteraad, informatie- en participatiefases met de omgeving en een goed voorbereide ontwikkelfase van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (hierna: COA).

Uitvoeringskosten Spreidingswet en het Faciliteitenbesluit opvangcentra

Voor het uitvoeren van de Spreidingswet ontvangen we middelen van de Rijksoverheid. In het Faciliteitenbesluit opvangcentra staat beschreven welke financiële regelingen er bestaan vanuit het COA. We maken aanspraak op vergoedingen voor het aantal capaciteitsplaatsen, (vrijwilligers)werkgroepen, voorlichtingskosten en mogelijk ook huisvestingsbudget voor basisonderwijs.

Voorlopige locatiekeuze tijdelijke noodopvang asielzoekers

In navolging op het collegebesluit van 29 oktober 2024 is nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om tijdelijke noodopvang te realiseren. Het college heeft tijdens de collegevergadering van 22 april 2025 besloten om de locatie Nijverheidsweg/Handelsweg voorlopig aan te wijzen voor de tijdelijke noodopvang van asielzoekers met 81 opvangplekken voor de duur van maximaal 13 maanden. Het aanwijzen van een locatie voor asielzoekers is een bevoegdheid van

het college van burgemeester en wethouders. Dit volgt uit artikel 6 en 7 van de Spreidingswet. Het college is verantwoordelijk om een opvangvoorziening voor asielzoekers mogelijk te maken, het ter beschikking te stellen aan het COA en de benodigde vergunningen of ontheffingen hiervoor te verlenen. Voor de opvang is een omgevingsvergunning voor het tijdelijke afwijken van het omgevingsplan (Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit) benodigd en dit is een bevoegdheid van het college.

Kleinschalige noodopvang in handen van het COA

Het college heeft de bijdrage vastgesteld op 81 opvangplekken. Dit betekent dat het voorstel is dat het COA een kleinschalige opvanglocatie gaat realiseren. Op kleinschalige locaties wonen bewoners zelfstandiger dan op een asielzoekerscentrum (hierna: AZC) omdat er geen vaste begeleiding aanwezig is en ze voor bijvoorbeeld een doktersbezoek, taallessen of recreatie of naar de hoofdlocatie gaan. Het AZC in Goes kan al hoofdlocatie fungeren. Het COA selecteert de bewoners. Er is geen blauwdruk voor kleinschalige opvang, het is altijd maatwerk. Hierin gaan we samen met het COA uitvinden wat werkt en haalbaar is – en dit leggen we vast in de bestuursovereenkomst en een veiligheid- en leefbaarheidsplan.

Het college is verantwoordelijk om een locatie ter beschikking te stellen aan het COA. Het COA zal de opvanglocatie gaan realiseren, exploiteren en financieren. Dit betekent dat het COA verantwoordelijk is voor het aanvragen van de benodigde vergunningen en de uitvoering van de werkzaamheden. Tijdens de exploitatiefase draagt het COA zorg voor de dagelijkse begeleiding, dagbesteding, zorg (voor volwassenen) en de veiligheid op de opvanglocatie zelf.

De gemeente is verantwoordelijk voor de leefbaarheid in de openbare ruimte, een taak die valt onder de portefeuille van de burgemeester, alsook voor het voorzien in scholing en noodzakelijke jeugdzorg. Het COA en de gemeente werken nauw samen om de informatievoorziening en participatie rondom de plannen zo goed mogelijk te laten verlopen.

Bestuursovereenkomst met het COA

Het COA en de gemeente leggen afspraken over de opvang vast in een nader te bepalen bestuursovereenkomst. In deze overeenkomst worden de taakverdeling, randvoorwaarden, de duur en het aantal opvangplekken vastgelegd. Daarnaast biedt de bestuursovereenkomst ruimte voor aanvullende afspraken, bijvoorbeeld met betrekking tot veiligheid, scholing of jeugdhulp. Een blanco voorbeeld van een bestuursovereenkomst is bijgevoegd.

Relatie met strategisch beleid

In het Strategisch Kompas is de ambitie opgenomen te voorzien in woonruimte voor alle doelgroepen. In de raadsvergadering van 28 februari 2023 is door uw raad het belang van goede en menswaardige opvang onderstreept. In de raadscontourennota 2022-2026 is vastgesteld dat we zorgdragen voor een fatsoenlijke opvang voor statushouders en vluchtelingen. Als gemeente willen we een eerlijke bijdrage leveren aan de landelijke opgave. De Spreidingswet helpt bij het maken van een evenwichtige verdeling, daarin hebben we als gemeente gewoonweg dus een wettelijke taak. Maar daarnaast vinden we het ook belangrijk om de andere Zeeuwse gemeenten te steunen; elke gemeente pakt haar verantwoordelijkheid. Dit deden we al vóór de inwerkingtreding van de wet en dat blijven we ook doen. Daarbij gaan we uit van de op dit moment geldende wet- en regelgeving en de gemaakte Zeeuwse afspraken.

Participatie

Een zorgvuldig proces met de omgeving en uw raad zijn essentieel. Daarom is gekozen om eerst de locatie voorlopig vast te stellen. Dit biedt ruimte voor transparantie, gesprek en nader onderzoek. De input neemt het COA mee in het nadere ontwerp. Het college neemt de input ter overweging mee bij het maken van de definitieve locatiekeuze. En bij het nemen van een besluit over het aangaan van een bestuursovereenkomst met het COA.

Argumenten: waarom geven we als college dit advies?

1.1 Op grond van de Gemeentewet wordt uw gemeenteraad hiertoe in de gelegenheid gesteld.

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd om tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten (artikel 160, lid 1 sub e Gemeentewet). Het aangaan van een bestuursovereenkomst met het COA is een privaatrechtelijke rechtshandeling. Als zo een privaatrechtelijke rechtshandeling ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente neemt het college geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen (artikel 169 lid 4 Gemeentewet). Het aangaan van een bestuursovereenkomst met het COA kan ingrijpend zijn.

De wensen- en bedenkingen procedure is ingevoerd om de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de besluitvorming door het college te waarborgen. De opvattingen over de toepassing van deze procedure lopen uiteen. Wij denken dat het in dit geval de beste manier is om de wensen en bedenkingen die ingebracht worden tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering te notuleren, zodat het college bij de besluitvorming met alle opmerkingen uit de raad rekening kan houden.

De precieze inhoud van de bestuursovereenkomst ligt nog niet vast. Er zijn schriftelijke afspraken over het aantal opvangplekken en de duur van de opvang. Ook zijn de onderlinge verantwoordelijkheden afgesproken. Het college gaat verder in onderhandeling met het COA over nadere invulling van de bestuursovereenkomst. Hierin zijn we van plan om nadere afspraken vast te leggen over:

- het aantal opvangplekken en de duur van de opvang;
- uitkeringen uit het Faciliteitenbesluit opvangcentra;
- taakverdeling en verantwoordelijkheden; het COA initieëert, realiseert en exploiteert de opvanglocatie;
- een evenwichtige samenstelling van vreemdelingen op de locatie, die passend is bij kleinschalige opvang;
- vergoeding van aantoonbare meerkosten op verschillende beleidsterreinen (jeugdzorg, scholing, faciliteren van de opvanglocatie e.d.);
- coördinatie van vrijwilligersinitiatieven;
- veiligheid en leefbaarheid op en buiten de opvanglocatie en het opstellen van een veiligheid- en leefbaarheidsplan samen met het COA en de politie;
- informatiedeling en afstemming gedurende de opvang.

1.2 Draagvlak binnen uw gemeenteraad is belangrijk.

Het is belangrijk om uw raad te betrekken bij deze beslissing omtrent het aangaan van een bestuursovereenkomst met het COA. Deze keuze heeft immers niet alleen impact op de directe betrokken partijen maar beïnvloedt ook bredere strategische doelen van de gemeente. Door uw raad actief te betrekken, versterken we het democratische proces en vergroten we het draagvlak voor een gezamenlijke, goed afgewogen beslissing. Dit zorgt er bovendien voor dat

eventuele zorgen of suggesties vroegtijdig worden meegenomen. In de bestuursovereenkomst legt de gemeente afspraken over de duur, aantal personen en randvoorwaarden vast. Eventuele wensen en bedenkingen van uw raad kan het college meenemen bij het definitieve besluit om de bestuursovereenkomst aan te gaan.

2.1 Uw gemeenteraad heeft budgetrecht.

In de begroting van 2025 is geen budget opgenomen voor de plannen omtrent asielopvang. Vanuit de Rijksoverheid ontvangen we een bijdrage voor de uitvoeringskosten van de Spreidingswet en via het COA maken we aanspraak op meerdere regelingen.

2.2 De kosten kunnen we grotendeels dekken uit de vergoedingen van het Rijk en het COA.

Omdat het COA de opvanglocatie realiseert en exploiteert zijn er geen directe kosten verbonden aan het openen en beheren van de opvanglocatie. Van het ministerie ontvangen we een vergoeding voor het uitvoeren van de Spreidingswet. In 2024 hebben we een bijdrage ontvangen. De bijdrage voor 2025 verwachten we in de septembercirculaire. Het COA ondersteunt daarnaast met financiële bijdragen voor vergoeding voor het aantal capaciteitsplaatsen, (vrijwilligers)werkgroepen, voorlichtingskosten en mogelijk ook huisvestingsbudget voor basisonderwijs. Niet alle verwachte kosten kunnen nu gedekt worden uit de vergoedingen. Zoals de inzet van extra veiligheids- en leefbaarheidsmaatregelen en een deel van de uitvoeringskosten. Volledige dekking van de kosten voor het uitvoeren van de wettelijke taken vinden we belangrijk. Daarom zijn de Zeeuwse gemeenten en de Commissaris van de Koning in gesprek met het ministerie over de Specifieke Uitkering die hoort bij de Spreidingswet. Daarnaast gaat het college met het COA in gesprek over de bestuursovereenkomst en de vergoeding van aantoonbare extra kosten van onder andere uitvoeringskosten, jeugdzorg en scholing waar nu geen volledige dekking voor is.

Kanttekeningen en risico's:

- Onvoorziene kosten niet meegenomen

Onvoorziene kosten zijn nog niet opgenomen, te denken valt aan advocaatkosten in geval van bezwaar, aanvullende maatregelen die voortkomen uit de informatie en participatie met de omgeving of verhoogde uitgaven jeugdzorg. Tot slot maken we mogelijk aanspraak op de SPUK die bij de Spreidingswet hoort van €35.200,—. Omdat de opvang niet voor 1 juli 2025 gerealiseerd kan worden is dit nog onzeker. Hierover zijn we in Zeeuws verband in gesprek met het ministerie. Daarom is ook dit bedrag niet opgenomen in het kredietvoorstel. Tot slot ontvangt de gemeente van het COA leges bij de aanvraag van de omgevingsvergunning.

- Er is veel onzekerheid op het opvangdossier door de huidige landelijke politiek

De politieke situatie is onvoorspelbaar. Denk daarbij aan plannen voor het intrekken van de Spreidingswet, afschaffen van de voorrangregeling op de woningmarkt voor statushouders of financiële regelingen voor doorstroomlocaties die ingetrokken worden. In dit voorstel blijven we de wettelijke verplichtingen en gedeelde verantwoordelijkheid vooropstellen. Daarbij gaan we uit van de op dit moment geldende wet- en regelgeving en de gemaakte Zeeuwse afspraken.

Financiën: wat gaat het kosten en hoe gaan we dit financieren?

Het COA betaalt zelf de kosten voor het initiëren, realiseren en exploiteren van de opvanglocatie. Naar verwachting kost de uitvoering van de opvanglocatie voor de gemeente €100.000 euro. Dit dekt de kosten die nu in beeld zijn voor de ambtelijke uitvoering, communicatie- en

informatieproces en een aanvullende maatregelen die we nemen voor de veiligheid en openbare ruimte.

Voor het uitvoeren van de Spreidingswet hebben we bij de decembercirculaire in 2024 € 27.000 ontvangen. Het ministerie van Asiel en Migratie heeft aangegeven dat we voor 2025 ook € 27.000 ontvangen. Naar verwachting ontvangen we deze in de septembercirculaire van 2025. Het COA heeft regelingen voor vergoeding voor het aantal capaciteitsplaatsen, (vrijwilligers)werkgroepen, voorlichtingskosten en mogelijk ook huisvestingsbudget voor basisonderwijs. We verwachten een bedrag van €16.000 te ontvangen.

De kosten voor de veilig- en leefbaarheidsmaatregelen buiten de opvanglocatie bedragen naar verwachting € 30.000 en kunnen niet volledig vergoed worden uit bovenstaande bijdragen. Dit geldt ook voor een deel van de uitvoeringskosten. De dekking voor deze wijziging willen we realiseren door een bedrag van €57.000 te dekken vanuit de algemene reserve.

Wat communiceren we?

Geen bijzonderheden.

Uitvoering/ aanpak

Tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering op 27 mei 2025 kan uw raad wensen en bedenkingen over de nader te bepalen bestuursovereenkomst mondeling uiten. Het staat ieder raadslid vrij een motie in te dienen en daarmee een uitspraak van de raad te krijgen. De geuite wensen en bedenkingen betreft het college bij het definitieve besluit tot het aangaan van een bestuursovereenkomst met het COA.

Het kredietvoorstel wordt in de raadsvergadering op 24 juni besluitvormend door uw raad behandeld.

Bijlagen

- Verdeelbesluit Zeeland 2024 (D25.326035)
- Voorbeeld bestuursovereenkomst opvanglocatie COA (D25.326196)
- Concept vlekkenplan Kapelle d.d. 10-02-2025 Versie C_07-05 (D25.332147)
- Overzicht wensen en bedenkingen van raadsleden (D25.332369)